Παρασκευή 9-Φεβρ-1990

Μουσική κριτική

Από τον Κ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗ

Χοροί και χώροι

ΣΤΑ λαϊκά τραγούδια έχει αποτυπωθεί η συναισθηματική ιδιοτυπία των λαών. Στους λαϊκούς χορούς, το διονυσιακό τους πνεύμα, η δίψα τους για ζωή.

Οι δυο σειρές **σλαβικών χορών του Αντ. Ντβόρζακ,** ηχογραφήματα του αυθεντικού διονυσιακού πνεύματος της σλαβικής ομοεθνίας, είναι ουσιαστικά αλληλουχίες πάθους, μέθης και κατάθλιψης, που ενισχύονται από πολυποίκιλους αστραφτερούς ρυθμούς.

Η κάθε σειρά περιλαμβάνει οχτώ χορούς. Ο **Αλ. Συμεωνίδης,** στο πρόγραμμά του με την ΚΟΑ, παρουσίασε τρεις από κάθε σειρά, δηλ. **έξι συνολικά χορούς,** οι οποίοι κάλυψαν το πρώτο μέρος της συναυλίας του. Εξι όμως χοροί δεν είναι κατάλληλο υλικό για να προσελκύσει το πνευματικό ενδιαφέρον ενός κοινού συμφωνικής μουσικής.

Είναι τέτοιος ο χαρακτήρας και η γραφή τους, που από τον τρίτο ήδη χορό είχε αρχίσει να χαλαρώνει το ενδιαφέρον του ακροατηρίου, που, πια, ουδετεροποιημένο, παρακολουθούσε ένα είδος Unterhaltungsmusic, δηλ. κάτι σαν τη μουσική που χρησιμοποιείται στα κέντρα κοσμικών συναντήσεων, προκειμένου να δημιουργηθεί μια κάποια ατμόσφαιρα. Συνήθως σε συμφωνικές συναυλίες παίζονται 1–2 χοροί, και αυτό προκειμένου να καλυφθούν σκοπιμότητες χρόνου ή σύνθεση προγράμματος.

★ Από τα τρία κοντσέρτα για πιάνο που έχει γράψει ο **Π. Τσαϊκόφσκι,** το **πρώτο, σε σι ύφεση ελάσσονα,** που είναι αφιερωμένο στον Χανς Φον Μπόλοφ, συγκεντρώνει το μεγαλύτερο θαυμασμό σε παγκόσμια κλίμακα. Η ασυνήθιστη αυτή δημοτικότητα του έργου οφείλεται βέβαια στις γοητεύουσες μελωδίες του θεματικού του υλικού, οφείλεται όμως και στον τρόπο της πιανιστικής του γραφής. Κράμα τεχνικής Λιστ και Σούμαν, δουλεμένο στο φλεγόμενο από ανησυχίες πνεύμα του, πέτυχε μια προσωπική γραφή που σαγηνεύει τους απανταχού της γης βιρτουόζους με τις προκλήσεις της. Πρόκειται για αλληλουχία έντονων συναισθηματικών στιγμών, για συνεχείς ακραίες και αντιθετικές συναισθηματικές μεταπτώσεις, που ενισχύονται από μια μεστή νοημάτων ορχήστρα και που εξαίρονται από έναν επιδεικτικά πλούσιο πιανιστικό λόγο. Εργο άκρως δεξιοτεχνικό, γεμάτο παγίδες κα στρυφνότητες, προκαλεί τους δεξιοτέχνες να ανταποκριθούν στις πιανιστικές και συναισθηματικές του προκλήσεις. Ο Ρώσος πιανίστας **Μίκαϊλ Πλέτνεβ,** προικισμένος με όλες τις εκφραστικές αρετές της φυλής του, δονείται από νεύρο, σφρίγος και ζωντάνια.

Οπου χρειάζεται γίνεται παράφορος και όπου η απαλότητα και η ευγένεια το απαιτεί, γίνεται κομψοτέχνης, με όμορφα πιανίσιμα και καθαρές νότες. Ο **Αλ. Συμεωνίδης** συνόδευσε με προσοχή τον πιανίστα, δημιουργώντας του με την εύφωνη ορχήστρα του όλες εκείνες τις ακουσματικές προϋποθέσεις για να κινηθεί και να εκφραστεί άνετα, συνεισφέροντας έτσι με τις ουσιαστικότητες της δουλειάς του, πολύτιμα στοιχεία για το επιτυχές στήσιμο του κοντσέρτου.

Περιπέτειες Τιτάνος

Το **κοντσέρτο για πιάνο σε μι ύφεση μείζονα KV 482, του Μότσαρτ,** δεν είναι από τα έργα εκείνα στα οποία συναντά κανείς πλήρη την εικόνα του Μότσαρτ. Γέννημα ίσως κάποιας στιγμιαίας πνευματικής κόπωσης, ακόμη και κάποιας χαλάρωσης της προσοχής, αν υπολογίσει κανείς ότι το έργο γράφτηκε σε μια εποχή που ο Μότσαρτ ήταν δοσμένος ολόψυχα στη γραφή των «Γάμων του Φίγκαρο», είναι κράμα αρετών και αδυναμιών. Για πρώτη φορά στο κοντσέρτο αυτό ο Μότσαρτ χρησιμοποιεί κλαρίνα αντί των όμποε και επιδίδεται σε ενορχηστρωτικούς συνδυασμούς, καινοφανείς για τις συνήθειές του. Σολίστα η Κονστάντσε Αϊκχορστ.

Τη συνόδευσε η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, με διευθυντή τον **Χαρούτζιαν Κοτζιάν.** Ξεχωρίζω τη δουλειά της πιανίστας από τη δουλειά του μαέστρου. Ησαν δυο διαφορετικές δουλειές που, από μιας αρχής, φάνηκε ότι ήσαν ανόμοιες και ασυμβίβαστες.

Είναι πασίγνωστο ότι ο **ήχος Μότσαρτ** δεν μπορεί να επιτευχθεί από ορχήστρες με πολλά όργανα, γιατί και δύσκαμπτες είναι και δεν μπορούν να έχουν τη χαρακτηριστική εκείνη ελαφράδα των λίγων οργάνων. Κάτι που δεν υπολόγισε όσο θα 'πρεπε ο μαέστρος, με αποτέλεσμα να κοντράρει συνεχώς τις καλές προθέσεις της σολίστας με αδιαμόρφωτους και δυσπροσάρμοστους όγκους ήχων. Αντίθετα, εκείνη θωπευτική, λεπτεπίλεπτη χειρίστρια ευγενικών ήχων, με μια εντυπωσιάζουσα αίσθηση ηχητικού μέτρου, δημιουργούσε το κλίμα μέσα στο οποίο κίνησε έναν εξαιρετικού κάλλους πιανιστικό Μότσαρτ.

★ Δεν θα σχολιάσω την εκτέλεση της **Ιης Συμφωνίας του Γκ. Μάλερ.** Παρ' όλες τις καλές προθέσεις της ορχήστρας, έδινε την εντύπωση ενός συρόμενου, κάτωχρου υποτασικού «Τιτάνα», που, παρά τα χάλια του, υποχρεώθηκε από ανελέητο μαέστρο σε άσκοπες προσπάθειες ασκήσεως στίβου. Οι συνέπειες από την τυραννική αυτή δοκιμασία ήσαν πολλές και αλγεινές.